חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949 [1]

פרק ראשון: פירושים

שירות צבאי ושירות חלקי

(תיקון התשל"ז)

1. (א) שירות צבאי לצורך חוק זה [2] הוא -

(1) שירות סדיר לפי הפרק השלישי לחוק שירות בטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב], אף אם שירות זה הוארך מכוח סעיף 26 לחוק האמור (להלן - שירות סדיר);

(2) כל שירות אחר ששר הבטחון יכריז עליו, בהכרזה שתפורסם ברשומות, שהוא שירות צבאי.

(ב) שירות חלקי, לצורך חוק זה, הוא שירות ששר הבטחון יכריז עליו, בהכרזה שתפורסם ברשומות, שהוא שירות חלקי.

(ג) שירות ששר הבטחון הכריז עליו שהוא שירות צבאי או שירות חלקי, כאמור, רואים אותו כשירות צבאי או כשירות חלקי מיום י"ז בכסלו התש"ח (30 בנובמבר 1947), אם לא קבע שר הבטחון בהכרזתו שיראו אותו כשירות צבאי או כשירות חלקי מתאריך מאוחר יותר.

(ד) לענין חוק זה, דין שירות בצבא-הגנה לישראל על פי התחייבות לשירות קבע - כדין שירות סדיר, אם הוא בא בתכוף לאחר תקופת שירות סדיר, ותקופות, בין על פי התחייבות אחת ובין על פי מספר התחייבויות רצופות, אינה עולה על שנתיים.

חייל, חייל משוחרר ונכה מלחמה

2. (א) חייל לצורך חוק זה [3], הוא אדם בשירות צבאי שהיה בשירות צבאי ביום י"ז בכסלו התש"ח (30 בנובמבר 1947) או שהתגייס אחרי יום זה.

(ב) חייל שהיה בשירות צבאי ביום י"ז בכסלו התש"ח (30 בנובמבר 1947), רואים אותו יום כיום התגייסותו.

(ג) חייל משוחרר, לצורך חוק זה [4], הוא מי שהיה חייל ושוחרר מהשירות.

(ד) נכה מלחמה, לצורך חוק זה, הוא חייל משוחרר שבתקופת שירותו הצבאי, או אדם שבהיותו בשירות חלקי, לקה מצב בריאותו מחמת מחלה או חבלה, באופן שכשרו לעבודה, שהיה מסוגל בה אלמלא לקה, נפגע פגיעה של ממש.

מפעל ובעל מפעל

(תיקון התשס"ב)

3. (א) מפעל, לצורך חוק זה, הוא כל מקום עבודה, שבו מועסק לפחות עובד אחד, בין שהוא לתכלית רווחים ובין

---

[1]. ס"ח 6, התש"ט, עמ' 13 (32).

תיקונים: ס"ח 69, התשי"א, עמ' 58;
ס"ח 165, התשי"ד, עמ' 224;
ס"ח 553, התשכ"ט (27.3.1969), עמ' 76 (חוק בית הדין לעבודה);
ס"ח 599, התש"ל (22.7.1970), עמ' 121;
ס"ח 758, התשל"ה (6.2.1975), עמ' 59;
ס"ח 773, התשל"ה (20.7.1975), עמ' 158;
ס"ח 845, התשל"ז (25.2.1977), עמ' 86;
ס"ח 1445, התשנ"ד (9.1.1994), עמ' 45;
ס"ח 1517, התשנ"ה (11.4.1995), עמ' 186;
ס"ח 1644, התשנ"ח (31.12.1997), עמ' 40;
ס"ח 1812, התשס"ב (3.12.2001), עמ' 22 (ת"ט בס"ח התשס"ג, עמ' 366);
ס"ח 1898, התשס"ג (5.8.2003), עמ' 525;
ס"ח 1949, התשס"ד (11.7.2004), עמ' 444;
ס"ח 2134, התשס"ח (18.2.2008), עמ' 204. הצ"ח - כנסת 191, התשס"ח, עמ' 80;
ס"ח 2152, התשס"ח (16.4.2008), עמ' 514 [התשס"ח (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 295, התשס"ז, עמ' 584;
ס"ח 2207, התשס"ט (5.8.2009), עמ' 303. הצ"ח - ממשלה 351, התשס"ח, עמ' 278.

[2]. סעיף 24 לחוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967, קובע, כי לענין חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949, דין מגוייס-חוץ כדין חייל כמשמעותו בחוק זה, דין תקופת שירות עבודה כמגוייס-חוץ כדין תקופת שירות צבאי כמשמעותו בחוק זה ודין מי שסיים שירות עבודה כמגוייס-חוץ כדין חייל משוחרר כמשמעותו בחוק זה לענין החזרתו לעבודה במפעל.

[3]. ראו הערה 2 לעיל.

[4]. ראו הערה 2 לעיל.

לתכלית אחרת, בין שהוא של המדינה, של רשות מקומית, של מוסד ציבורי או של גוף מאוגד ובין שהוא פרטי.

(ב) בעל מפעל - לגבי חייל או חייל משוחרר - הוא בעל המפעל שבו הועסק החייל או החייל המשוחרר סמוך לפני התגייסותו ולגבי עובד המשרת במילואים - הוא בעל המפעל שבו הועסק העובד המשרת במילואים סמוך לפני יציאתו לשירות מילואים; ואם עבר המפעל מיד ליד או התמזג עם מפעל אחר או היה לחלק ממפעל אחר, רואים כבעל המפעל את מי שהוא בשעה הנידונה בעל המפעל או מי שהוא בעל המפעל אחרי ההתמזגות או בעל המפעל האחר.

(ג) בעל מפעל - לגבי אדם בשירות חלקי - הוא בעל המפעל שבו הועסק אותו אדם בשעת שירותו החלקי.

עובד קבוע

4. (א) עובד קבוע במפעל, לצורך חוק זה, הוא -

(1) עובד שהועסק במפעל לפחות ששה חדשים רצופים; או

(2) עובד שרואים אותו כעובד קבוע, או כעובד עונתי קבוע, לפי הנהוג במפעל או בענף התעסוקה שהעובד מועסק בו, או לפי המוסכם בחוזה עבודה קיבוצי או אחר, אף אם העובד הועסק במפעל פחות מששה חדשים רצופים.

(ב) רציפות בעבודה אין רואים אותה כנפסקת על-ידי שהעובד נעדר מהעבודה לרגל חופשת לידה, חופשה שנתית, חופשת חגים, או כל חופשה, פגרה או מנוחה אחרת, הניתנת בהסכמת נותן העבודה או לרגל האחד במאי, שביתה, השבתה, תאונה בעבודה או כל הפסקה זמנית או מקרית שחלה בעבודה מחמת סיבות שאין לעובד שליטה עליהן.

לשכת שירות התעסוקה

(תיקון התשל"ז)

5. לשכת שירות התעסוקה - לגבי מפעל - היא לשכת שירות התעסוקה, שהמפעל נמצא בתחום שיפוטה.

סייג לתחולה

(תיקון התשל"ז)

5א. (א) בכפוף להוראות סעיף 19 לא יחול הפרק השני על חייל משוחרר משירות סדיר אלא אם נתקיימה בו אחת מאלה:

(1) ביום התגייסותו מלאו לו 20 שנה;

(2) ביום התגייסותו טרם מלאו לו 20 שנה, אולם התייצבותו לשירות בטחון או להמשך שירות באה אחרי דחיה לפי סעיף 28 לחוק שירות בטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב], למועד שבו כבר מלאו לו 20 שנה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מגוייס-חוץ לענין סעיף 24 לחוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967.

פרק שני: החזרה לעבודה

חובת ההחזרה לעבודה

6. (א) חייל משוחרר שסמוך לפני התגייסותו היה עובד קבוע במפעל, חייב בעל המפעל, בהתאם להוראות פרק זה -

(1) לקבלו בחזרה לעבודה שבה עבד סמוך לפני התגייסותו, בתנאים שאינם גרועים לחייל המשוחרר מן התנאים שבהם היה עובד באותה עבודה אלמלא התגייס; או(2) אם קבלתו לעבודה האמורה ובתנאים כאמור אינה בגדר אפשרות מעשית - לקבלו לעבודה הטובה ביותר ובתנאים הטובים ביותר שהם בגדר אפשרות מעשית.

(ב) סעיף זה לא יחול על חייל משוחרר שלפני התגייסותו קיבל מבעל המפעל פיצויי פיטורים. כן לא יחול סעיף זה על חייל משוחרר אשר אחרי התגייסותו קיבל פיצויי פיטורים על פי הסכם בתום-לב עם בעל המפעל.

בקשת החזרה

7. (א) בקשה להתקבל לעבודה תוגש לבעל המפעל בכתב - על-ידי החייל המשוחרר, או על-ידי ארגון העובדים שהוא נמנה עמו, או על-ידי ארגון העובדים שעמו נמנה המספר הגדול ביותר של עובדים במפעל - תוך חמישה-עשר יום לפני שחרורו של החייל המשוחרר או תוך שלושים יום מיום שחרורו; אך אין לפסול בקשה שהגשתה במועדה נמנעה מחמת מחלת החייל המשוחרר או מכל סיבה מספקת אחרת, ובלבד שהוגשה תוך שלושים יום לאחר שניטלה המניעה.

(ב) בבקשה ייקבע יום מסויים, בתוך שלושים יום מיום הגשתה, שבו מוכן החייל המשוחרר להתחיל בעבודה.

(ג) העתק מן הבקשה יישלח ללשכת העבודה וכן לוועד העובדים במפעל, אם ישנו.

מועד ההחזרה לעבודה

(תיקון התשל"ז)

8. (א) בעל המפעל חייב לקבל את החייל המשוחרר לעבודה, כאמור בסעיף 6 ביום שנקבע בבקשה כיום שבו מוכן החייל המשוחרר להתחיל בעבודה, או - אם קבלת החייל המשוחרר לעבודה באותו יום אינה בגדר אפשרות מעשית - בתאריך מאוחר יותר בתוך שנה אחת מיום הגשת הבקשה, מיד כשקבלת החייל המשוחרר לעבודה כאמור תהיה בגדר אפשרות מעשית.

(ב) אם כתום שנה מיום הגשת הבקשה היה דיון תלוי ועומד לפני ועדת תעסוקה או לפני בית-דין אזורי כאמור בסעיף 23 בנוגע לאותה הבקשה, חובת בעל המפעל לקבל את החייל המשוחרר לעבודה כאמור תעמוד בעינה עד שלושים יום מיום סיום הדיון; דיון לפני ועדת תעסוקה רואים אותו כתלוי ועומד לפניה, עד שחלפה תקופת הערעור, או - אם הוגש ערעור - עד שניתנה בו החלטה או עד שהמערער חזר בו מערעורו.

(ג) הודיע בעל המפעל בכתב לחייל המשוחרר שעליו להתחיל בעבודה ביום שנקבע בבקשה כיום שבו הוא מוכן להתחיל בה, או ביום מאוחר יותר כאמור בסעיף קטן (א), והחייל המשוחרר לא התחיל בעבודה תוך שלושים יום מאותו יום, פוקעת זכותו של החייל המשוחרר להתקבל לעבודה על פי סעיף 6; ואולם זכות החייל המשוחרר לא תפקע אם מחלה או כל סיבה מספקת אחרת מנעה ממנו מהתחיל בעבודה תוך המועד האמור, ובלבד שהיה מוכן להתחיל בה תוך שלושים יום לאחר שניטלה המניעה.

חובת העסקה

9. (א) חייל משוחרר שנתקבל לעבודה על פי סעיף 6, חייב בעל המפעל להעסיקו ששה חדשים מיום שנתקבל, או תקופה קצרה מזו כל זמן שהעסקתו היא בגדר אפשרות מעשית -

(1) בעבודה שאינה גרועה לחייל המשוחרר מן העבודה שאליה נתקבל, ובתנאים שאינם גרועים לו מן התנאים שבהם נתקבל; או

(2) אם העסקתו בעבודה ובתנאים כאמור אינה בגדר אפשרות מעשית - בעבודה הטובה ביותר ובתנאים הטובים ביותר שהם בגדר אפשרות מעשית.

(ב) חייל משוחרר שעל פי סעיף 6 נתקבל לעבודה שונה מן העבודה שבה עבד סמוך לפני התגייסותו, ובתוך ששה חדשים מיום שנתקבל נוצרה אפשרות מעשית להעסיקו בעבודה שבה עבד סמוך לפני התגייסותו, חייב בעל המפעל להעסיקו כך.

(ג) כל זמן שבעל המפעל חייב להעסיק את החייל המשוחרר כאמור, אין הוא רשאי לפטרו אלא בגלל התנהגות רעה חמורה.

(ד) כתום ששה חדשים מהיום שבו נתקבל החייל המשוחרר לעבודה יחולו עליו החוק, הנוהג והתנאים של כל חוזה עבודה קיבוצי או אחר החלים על פיטורי עובדים במפעל.

תור ההחזרה לעבודה

10. (א) הוגשו לבעל-מפעל אחד כמה בקשות להתקבל לעבודה, ואין זה בגדר אפשרות מעשית לקבל את כל המבקשים בעת ובעונה אחת, תקבע לשכת העבודה את תור קבלתם לעבודה.

(ב) הזכות בידי בעל המפעל, תוך שלושה ימים מהיום שבו הגיעה לידיעתו החלטת לשכת העבודה, לערער עליה לפני ועדת-תעסוקה מתוך נימוק שצורך משקי מחייב שינוי החלטת לשכת-העבודה. החלטת ועדת-התעסוקה היא סופית.

גדר אפשרות מעשית

11. (א) בבירור השאלה אם דבר הוא בגדר אפשרות מעשית, אין להביא בחשבון אלא -

(1) תמורות יסודיות שחלו במפעל, מאז התגייסותו של החייל המשוחרר, מחמת נזקים לבנינים או לציוד, או מחמת שינויים מהותיים בתהליכי הייצור, או מחמת צמצום ניכר, לא עונתי ואף לא ארעי, שחל בהיקף העבודה;

(2) מחלה או מום שהחייל המשוחרר לקה בהם מאז התגייסותו והפחיתו במידה של ממש את כשרו לעבוד.

(ב) יש לראות קבלת חייל משוחרר לעבודה או העסקתו כדבר שהוא בגדר אפשרות מעשית, אף אם קבלת החייל המשוחרר או העסקתו לא תיתכן אלא אם עובד שהתחיל לעבוד במפעל אחרי התגייסותו של החייל המשוחרר יפנה את מקומו לחייל המשוחרר. הוא הדין - אף אם לרגל צמצום בהיקף העבודה במפעל, שחל לאחר התגייסותו של החייל המשוחרר, לא תיתכן קבלת החייל המשוחרר או העסקתו אלא אם עובד שזכויותיו על פי חוקת התור של לשכת העבודה פחותות מזכויותיו של החייל המשוחרר יפנה את מקומו לחייל המשוחרר.

(ג) כל אימת שתתעורר השאלה אם דבר הוא בגדר אפשרות מעשית, על בעל המפעל הראיה שהדבר איננו בגדר

אפשרות מעשית.

זכויות ותק

12. חייל משוחרר שנתקבל לעבודה על פי סעיף 6 במפעל שבו נתונות לעובד או למי שהיה עובד, זכויות התלויות בוותק בעבודה, בין בתוקף החוק או על פי הנוהג או מכוח חוזה-עבודה, קיבוצי או אחר, ובין באופן אחר - התקופה שבין התגייסותו ובין קבלתו לעבודה כאמור, דינה, לצורך חישוב הוותק בעבודה, כדין תקופת-עבודה במפעל.

דין חייל משוחרר שנתקבל שלא על פי בקשה

13. חייל משוחרר שסמוך לפני התגייסותו היה עובד קבוע במפעל, ולאחר שחרורו התחיל לעבוד בו שלא על פי בקשה לפי סעיף 7, דינו כדין חייל משוחרר שנתקבל לעבודה על פי בקשה כאמור.

פרק שלישי: זכות-עבודה לבני משפחת חיילים נפטרים ונכי-מלחמה

פירושים

(תיקון התשנ"ח)

14. (א) ואלה בני-משפחתו של אדם שעליהם חל פרק זה:

(1) אשה או בעל;

(2) בנים ובנות, ובנים ובנות חורגים, שבזמן הקובע היה מחסורם עליו;

(3) הורים, שבזמן הקובע היתה על האדם לפחות מחצית מחסורם או שעלו ארצה אחרי הזמן הקובע.

(ב) ואלה בני-אדם שמתו בשירות, לצורך פרק זה:

(1) חייל שמת בתקופת שירותו הצבאי;

(2) חייל משוחרר שמת תוך שנה אחת מיום שחרורו מחמת מחלה שלקה בה או שהחמירה, או מחמת חבלה שנחבל, בתקופת שירותו הצבאי;

(3) אדם שמת בהיותו בשירות חלקי;

(3א) אדם שמת בהיותו בשירות מילואים, כמשמעותו בחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן - שירות מילואים);

(4) אדם שמת תוך שנה אחת מיום היותו בשירות חלקי, מחמת מחלה שלקה בה או שהחמירה, או מחמת חבלה שנחבל, בהיותו בשירות החלקי.

(ג) הזמן הקובע הוא:

(1) לגבי חייל או חייל משוחרר - סמוך לפני התגייסותו;

(2) לגבי אדם בשירות חלקי - שעת שירותו החלקי;

(3) לגבי אדם בשירות מילואים - שעת שירותו במילואים.

חובה לקבל בן-משפחה לעבודה

15. (א) היה אדם בזמן הקובע עובד קבוע במפעל ומת בשירות או היה לנכה-מלחמה, חייב בעל המפעל, בהתאם להוראות פרק זה, לקבל לעבודה אחד מבני-משפחתו של אותו אדם, אם אותו בן-משפחה מתאים לעבודה שבה עבד אותו אדם בזמן הקובע או לעבודה אחרת הפנויה במפעל.

(ב) סעיף זה לא יחול במקרה שהאדם שמת בשירות או שהיה לנכה-מלחמה קיבל בזמן הקובע פיצויי-פיטורים מבעל המפעל. כן לא יחול סעיף זה במקרה שאותו אדם או הבאים תחתיו קיבלו אחרי הזמן הקובע פיצויי-פיטורים על פי הסכם בתום-לב עם בעל המפעל.

הבקשה

16. (א) בן-משפחה התובע לעצמו זכות להתקבל לעבודה במפעל על פי סעיף 15, יגיש בקשה לבעל המפעל, באמצעות לשכת העבודה.

(ב) הבקשה תוגש -

(1) תוך שלושה חדשים מיום קבלת הודעה על המוות - אם המדובר הוא בבן-משפחה של חייל שמת בתקופת שירותו הצבאי או באדם שמת בהיותו בשירות חלקי;

(2) תוך שלושה חדשים מיום המוות - אם המדובר הוא בבן-משפחה של אדם אחר שמת בשירות;

(3) תוך שלושה חדשים מיום השחרור - אם המדובר הוא בבן-משפחה של נכה מלחמה שהוא חייל משוחרר;

(4) תוך שלושה חדשים מיום תום הטיפול הרפואי בנכה המלחמה - אם המדובר הוא בבן-משפחה של נכה מלחמה שהיה בשירות חלקי.

(ג) אין לפסול בקשה שהגשתה במועדה נמנעה מסיבה מספקת, ובלבד שהוגשה תוך שלושים יום לאחר שניטלה המניעה.

(ד) בבקשה ייקבע יום מסויים, בתוך שלושים יום מיום הגשתה, שבו מוכן המבקש להתחיל בעבודה.

סמכות לשכת העבודה

17. (א) היו בני-משפחה אחדים של אותו אדם תובעים לעצמם זכות להתקבל לעבודה במפעל על פי סעיף 15, תקבע לשכת העבודה למי מהם תינתן הזכות, ואין עוררים על החלטתה.

(ב) בקביעת בן-המשפחה אשר לו הזכות, כאמור, תתן לשכת העבודה את דעתה על מצבם הכלכלי של בני-המשפחה.

דין בן-משפחה

18. בן-משפחה אשר לו זכות להתקבל לעבודה במפעל על פי סעיף 15, יחולו עליו הסעיפים 8, 9, 10, 11 ו-13, בשינויים ובתיאומים לפי הענין, כאילו היה חייל משוחרר אשר לו זכות להתקבל לעבודה באותו מפעל על פי סעיף 6.

(תיקון התשל"ז)

פרק רביעי: זכות קדימה בשליחה לעבודה

חייל משוחרר משירות סדיר

(תיקון התשל"ז)

19. (א) בסעיף זה, "חייל משוחרר משירות סדיר" - למעט -

(1) מי שחל עליו הפרק השני מכוח האמור בסעיף 5א;

(2) מי שקיבל פיצויי פיטורים מבעל המפעל בנסיבות המפורטות בסעיף 6(ב) לחוק זה או בסעיף 11(ג) לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963.

(ב) לחייל משוחרר משירות סדיר תהא תוך שנה אחת מיום השחרור זכות קדימה להישלח לעבודה במקום עבודה במפעל שבו היה מועסק ארבעה שבועות רצופים לפחות סמוך לפני תחילת השירות; זכות הקדימה כאמור בסעיף קטן זה תהיה עדיפה על פני זכות קדימה על פי סעיף 33 וכן על פני כל הוראה בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, ובתקנון השירות שנקבע לפי אותו חוק.

פרק חמישי: מנגנון ביצוע

ועדת תעסוקה

(תיקונים: התשס"ב, התשס"ט)

20. (א) שר הבטחון ימנה ועדות תעסוקה לצורך חוק זה. יושבי ראש הועדות יתמנו בידי שר המשפטים לאחר התייעצות עם שר הביטחון.

(ב) ועדת תעסוקה יכולה להיות כללית, או מיוחדת לשטח מסויים או לענף תעסוקה מסויים.

(ג) כל ועדת תעסוקה תהיה של ארבעה חברים והם: אחד הכשיר לכהן כשופט בית משפט השלום ואשר אינו נמנה עם המפורטים להלן, והוא יהיה היושב ראש, אחד שהוא עובד הלשכה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הביטחון והוא ירכז את עבודת הועדה (בחוק זה - מרכז עבודת הועדה), אחד יתמנה מתוך מועמדים שיוצעו על-ידי ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה, ואחד יתמנה מתוך מועמדים שיוצעו על-ידי ארגוני נותני עבודה רפרזנטטיביים במדינה.

(ג1)[5] יושב ראש ועדת התעסוקה ימונה לתקופה אחת בלבד של שש שנים.

---

[5] עפ"י סעיף 4(ב) לתיקון התשס"ט: יושב ראש ועדת תעסוקה וחבר ועדת תעסוקה שתוקף מינוים לא הוגבל וכיהנו בתפקידם ערב יום התחילה, יראו אותם כאילו מונו בהתאם להוראת סעיף 20(ג1) או (ג2), לפי העניין, ואולם תקופת כהונתם תהיה עד תום שנה מיום התחילה. על אף זאת, נקבע כי: (1) יושב ראש ועדת תעסוקה, שבתום שנה מיום התחילה כיהן שש שנים לפחות בתפקיד כאמור - ניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה

(ג2)[6] חבר ועדת התעסוקה ימונה לתקופה של שלוש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות כאמור.

(ד) הודעה על מינוי ועדת תעסוקה ועל כתבתה תפורסם ברשומות.

סמכויות ועדות תעסוקה

(תיקונים: התשס"ב, התשס"ח)

21. (א) אדם הטוען שחוק זה מקנה לו זכויות ושזכויותיו אלה הופרו (הנקרא להלן "תובע"), רשאי תוך זמן המתקבל על הדעת לפנות לועדת תעסוקה בבקשה שתפסוק בכל ענין הנוגע לזכויותיו האמורות.

(א1) מרכז עבודת הועדה ישלח לנתבע, בדואר רשום או בפקסימיליה, העתק מהבקשה סמוך להגשתה, בצירוף הודעה כי הוא רשאי להגיש לועדה את תשובתו בכתב וכי החל בתום עשרה ימים מיום משלוח העתק הבקשה לנתבע, רשאית הועדה להפעיל את סמכויותיה לפי חוק זה אף בלא קבלת תשובתו; שר הביטחון רשאי לקבוע דרכים נוספות למשלוח העתקי בקשות לפי סעיף קטן זה, וכן לקבוע נהלים למשלוח.

(ב) ועדת תעסוקה צריכה, ככל האפשר, לדון ולפסוק בכל בקשה תוך חמישה-עשר יום מיום הגשתה.

(ג) מצאה ועדת תעסוקה שבעל מפעל לא קיים חובה המוטלת עליו כלפי התובע לפי חוק זה (בחוק זה - הנתבע), תיתן אחד מאלה:

(1) בהסכמת התובע - צו המורה לנתבע לקבל או להחזיר, לפי הענין, את התובע לעבודה, בתנאים, בזמן ובמקום שתקבע (בחוק זה - צו להעסקה);

(2) צו המורה לנתבע לשלם לתובע, במועד שתקבע, פיצויים בסכום השווה לחמש פעמים שכר העבודה שהתובע קיבל או שהיה זכאי לקבל בעבור חודש העבודה שבסמוך לפני הפרת זכותו ולגבי תובע שפוטר בניגוד להוראות סעיף 41א - פיצויים בסכום האמור או בסכום השווה לחמש פעמים השכר הממוצע כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, לפי הגבוה מהם; ואולם רשאית הועדה להחליט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לפסוק פיצויים בסכום אחר שתקבע; לענין חישוב שכר העבודה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיף 13ב והתקנות שלפי סעיף 13 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 (בחוק זה - צו לפיצויים);

(3) צו להעסקה וצו לפיצויים, כאחד (בחוק זה - צו משולב), ואולם סכום הפיצויים בצו משולב ייקבע, על אף הוראות פסקה (2), רק בהתאם לנזק שנגרם לתובע בפועל עקב הפיטורים שלא כדין; בהערכת הנזק שנגרם לתובע לענין צו משולב תשקול הועדה, בין השאר, הפסד שכר עבודה, נזקים כספיים אחרים עקב הפסד השכר בזמן שחלף ממועד הפרת הזכות וכן פגיעה בשמו הטוב או במוניטין של התובע ועגמת הנפש שנגרמה לו.

(ד) נתנה ועדת תעסוקה צו מהצווים שלפי סעיף קטן (ג) תורה בו כי הנתבע יישא בהוצאות התובע בשל ההליך בסכום שקבעה; דין הוצאות שקבעה הועדה לפי סעיף קטן זה כדין פיצויים שנקבעו לפי חוק זה.

(ה) לסכום הפיצויים וההוצאות שציוותה ועדת תעסוקה ושלא שולמו במועד, ייווספו ויהיו לחלק מהצו, הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, וכן ריבית צמודה, כמשמעותה בחוק האמור, בכפל השיעור הקבוע בסעיף 10א(א) לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, מהמועד שנקבע בצו לתשלום ועד למועד הפירעון בפועל.

אכיפת הצווים

(תיקון התשס"ב)

21א. (א) צו להעסקה, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, וכן צו זמני כמשמעותו בסעיף 26, שנתנה ועדת תעסוקה, דינם לענין סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט (בסעיף זה - הפקודה), כדין צו שניתן על ידי בית דין אזורי לעבודה; לשופט בית הדין האזורי לעבודה תהא הסמכות לפי סעיף 6 לפקודה לענין הצווים כאמור שניתנו על ידי ועדת תעסוקה או על ידי בית הדין,

---

נוספת אחת בלבד של שלוש שנים; (2) יושב ראש ועדת תעסוקה, שבתום שנה מיום התחילה לא השלים תקופת כהונה של שש שנים בתפקיד כאמור - ימשיך לכהן בתפקידו עד תום שש השנים בלבד; (3) חבר ועדת תעסוקה, שבתום שנה מיום התחילה לא השלים תקופת כהונה של שלוש שנים בתפקיד כאמור - ימשיך לכהן בתפקידו עד תום שלוש השנים.

[6]. עפ"י סעיף 4(ב) לתיקון התשס"ט: יושב ראש ועדת תעסוקה וחבר ועדת תעסוקה שתוקף מינוים לא הוגבל וכיהנו בתפקידם ערב יום התחילה, יראו אותם כאילו מונו בהתאם להוראת סעיף 20(ג1) או (ג2), לפי העניין, ואולם תקופת כהונתם תהיה עד תום שנה מיום התחילה. על אף זאת, נקבע כי: (1) יושב ראש ועדת תעסוקה, שבתום שנה מיום התחילה כיהן שש שנים לפחות בתפקיד כאמור - ניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה נוספת אחת בלבד של שלוש שנים; (2) יושב ראש ועדת תעסוקה, שבתום שנה מיום התחילה לא השלים תקופת כהונה של שש שנים בתפקיד כאמור - ימשיך לכהן בתפקידו עד תום שש השנים בלבד; (3) חבר ועדת תעסוקה, שבתום שנה מיום התחילה לא השלים תקופת כהונה של שלוש שנים בתפקיד כאמור - ימשיך לכהן בתפקידו עד תום שלוש השנים.

ולענין סעיף 8 לפקודה יהיו לבית הדין הארצי לעבודה, במותב של שלושה שופטים, הסמכויות של בית המשפט העליון.

(ב) עשה בית הדין שימוש בסמכותו לפי סעיף 27(א)(1), לא יעשה שימוש בסמכותו לפי הוראות סעיף זה.

(תיקון התשכ"ט)

22. (בוטל).

זכות ערעור

(תיקונים: התשכ"ט, התשס"ב, התשס"ט)

23. (א) על כל החלטה ועל כל צו של ועדת תעסוקה אפשר לערער לפני בית-דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 (להלן - בית-דין אזורי) תוך עשרים ימים מיום מסירת ההודעה על ההחלטה או הצו לתובע ולנתבע.

(ב) זכות הערעור ניתנת:

(1) לתובע;

(2) לנתבע;

(3) לארגון העובדים שהתובע נמנה עמו;

(4) לארגון העובדים שעמו נמנה המספר הגדול ביותר של עובדים במפעלו של הנתבע;

(5) לארגון נותני העבודה שהנתבע נמנה עמו.

(ב1) כל מי שהיה צד להליך לפי סעיף 21 ואינו המערער יהיה משיב בערעור - למעט ועדת התעסוקה, ובערעור על החלטת ועדת תעסוקה לפי סעיף 41א(ב) - גם ועדת התעסוקה; כן רשאים להצטרף כמשיבים הארגונים המפורטים בסעיף קטן (ב)(3) עד (5).

(ג) אין להתחיל בדיון בפני בית-דין אזורי לפני תום תקופת הערעור, ואם הוגשו בענין אחד יותר מערעור אחד, יאוחדו כל הערעורים הנוגעים לאותו ענין ויישמעו כאחד.

(ד) בית-דין אזורי צריך, ככל האפשר, לדון ולפסוק בכל ערעור תוך חמישה-עשר יום מתום תקופת הערעור.

סמכויות בית דין אזורי

(תיקון התשכ"ט)

24. בית-דין אזורי רשאי לדחות את הערעור, או לבטל את ההחלטה או את הצו שעליו מערערים ולהחליט כל החלטה ולתת כל צו שועדת תעסוקה מוסמכת להם.

יועצים

(תיקון התשכ"ט)

25. (א) שר העבודה [7] רשאי למנות יועץ לכל ועדת תעסוקה.

(ב) הודעה על כל מינוי על פי סעיף זה תפורסם ברשומות.

(ג) נתמנה יועץ לועדת תעסוקה, יודיע יושב-ראש הועדה ליועץ בעוד זמן על המועד של כל דיון בפני הועדה.

(ד) היועץ רשאי להשתתף בכל דיוני הועדה בזכות דעה מייעצת.

סמכויות עזר

(תיקונים: התשכ"ט, התשס"ב)

26. (א) לועדת תעסוקה סמכויות כסמכויותיה של ועדת חקירה, שנתמנתה לפי פקודת ועדות החקירות, ושהוענקו לה כל הסמכויות שניתן להעניק לועדת חקירה בזאת על פי סעיף 5 לפקודה האמורה.

(ב) ועדות תעסוקה לא יהיו קשורות בדקדוקי דיון ובדיני ראיה, אלא יפעלו בדרך שתיראה להן כמועילה ביותר לבירור השאלות השנויות במחלוקת.

(ג) כל ועדת תעסוקה מחליטה את החלטותיה ברוב דעות. היו הדעות שקולות, תהיה ליושב ראש הועדה דעה מכרעת.

(ד) כל ועדת תעסוקה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בחוק זה ובתקנות שיותקנו על פיו.

(ה) (1) ועדת תעסוקה רשאית בכל עת עד לסיום ההליך לפניה, לבקשת התובע או ביזמתה, לצוות על הנתבע, בצו,

---

[7] הביטוי "שר העבודה והביטוח העממי" הוחלף (התוספת לפקודת פקידי הממשלה (שינוי תארים), 1940).

להחזיר את התובע לעבודתו אצל הנתבע; צו לפי פסקה זו יעמוד בתוקפו עד לסיום ההליך לפני הועדה או עד למועד מוקדם מזה שקבעה (בחוק זה - צו זמני);

(2) צו זמני לא יינתן אלא בהתקיים כל אלה:

(א) חלף המועד למתן תשובת הנתבע לפי סעיף 21(א1);

(ב) ועדת התעסוקה סבורה, על סמך הנתונים שלפניה, כי קיים בסיס לכאורה להניח שהנתבע פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה;

(ג) אי מתן צו זמני עלול להגדיל את נזקי התובע או להכביד על החזרת התובע לעבודה בסיום ההליך;

(ד) לענין צו זמני ביזמת הועדה - התובע הסכים למתן הצו.

ניגוד עניינים בבקשה מסוימת

(תיקון התשס"ב)

26א. (א) חבר ועדת תעסוקה לא ידון בבקשה מסוימת, אם הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר ועדת התעסוקה לבין ענין אחר שלו; לענין זה -

"ענין אחר" - לרבות ענין של קרוב של חבר ועדת התעסוקה או ענין של גוף שחבר ועדת התעסוקה, או קרובו, הם מנהלים או עובדים אחראים בו, או ענין של גוף שיש להם בו חלק - בהון המניות, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות הצבעה;

"קרוב" - בן זוג, הורה, ילד אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר ועדת תעסוקה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יראו ניגוד עניינים אם הוא נובע מהוראת סעיף 20(ג) ולפיה חבר ועדת תעסוקה יתמנה מתוך ציבור של בעלי ענין או השתייכות מסוימים.

(ג) נתברר לחבר ועדת תעסוקה שהוא מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, יודיע על כך לחברי הועדה האחרים, ואם החל הדיון - גם לבעלי הדין, ויימנע מלהשתתף בדיון באותה בקשה.

(ד) התעורר אצל חבר וערת תעסוקה ספק בשאלה אם הוא מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, או טען אחד מבעלי הדין שחבר ועדת תעסוקה מנוע כאמור, תחליט בדבר ועדת התעסוקה לרבות אותו חבר ותנמק את החלטתה.

(ה) לא תישמע טענה של בעל דין כי חבר ועדת תעסוקה מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, אלא אם כן נטענה בתחילת הדיון או מיד לאחר שנודעה לבעל דין עילת ניגוד העניינים.

(ו) נמנע מחבר ועדת תעסוקה להמשיך ולהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, ימלא את מקומו לצורך המשך הדיון באותה בקשה חבר ועדה אחר הנמנה עם אותו ציבור, מהמפורטים בסעיף 20(ג), שאליו משתייך החבר המנוע מלהשתתף כאמור.

אי קיום צו להעסקה

(תיקונים: התשכ"ט, התשל"ה, התשס"ב)

27. (א) (1) נתנה ועדת תעסוקה או נתן בית הדין האזורי לעבודה, צו להעסקה לפי סעיף 21(ג) או סעיף 24, לפי הענין, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, והנתבע לא קיים את הצו, רשאי בית הדין האזורי לעבודה, לפי בקשת התובע, לחייב את הנתבע, נוסף על פסיקת הוצאות ההליך, לשלם לתובע פיצויים בסכום מוגדל, אשר לא יפחת מפי אחד וחצי מהשיעור הקבוע בסעיף 21(ג)(2) רישה, אלא אם כן יחליט בית הדין, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לפסוק פיצויים בסכום אחר שיקבע; בהחלטת בית הדין ייקבע המועד לתשלום; דין פיצויים לפי פסקה זו כדין פיצויים לפי סעיף 21(ג);

(2) עשה בית הדין שימוש בסמכותו לפי סעיף 21א, לא יעשה שימוש בסמכותו לפי סעיף זה אלא אם כן חלפו שלושים ימים מן היום שבו נעשה שימוש בסמכות לפי סעיף 21א ובית הדין קבע כי הנתבע לא קיים את הצו.

(ב) בסעיף זה, "לא קיים את הצו" - לא קיימו במלואו או בחלקו, או קיימו שלא בתום לב.

(ג) (בטל).

(ד) אין להגיש בקשה לבית הדין האזורי לעבודה לפי סעיף זה על אי-קיום צו של ועדת תעסוקה, אלא לאחר שחלפה תקופת הערעור על הצו, או - אם הוגש ערעור - לאחר שניתנה החלטה בערעור או לאחר שהמערער חזר בו מערעורו.

הוצאה לפועל של צו לפיצויים ורישום צווים

(תיקונים: התשכ"ט, התשס"ב)

28. (א) נתנה ועדת-תעסוקה או בית-דין אזורי צו המחייב אדם לשלם לאחר סכום כפיצויים, הריהו סופי מיד לאחר שנרשם על ידי שר הבטחון בפנקס מיוחד למטרה זו, ודין הצו, בכל הנוגע להוצאה לפועל, כדין פסק-דין סופי של בית-משפט מוסמך.

(ב) הודעה על רישום צו בפנקס כאמור תישלח לצדדים.

(ג) שר הביטחון ירשום צו של ועדת תעסוקה סמוך לנתינתו; לא יהיה בהגשת ערעור כדי לעכב את ביצועו, אלא אם כן בית הדין האזורי לעבודה שאליו הוגש הערעור הורה אחרת.

דין המוחזר לעבודה על פי צו

(תיקון התשכ"ט)

29. תובע שנתקבל לעבודה בתוקף צו שניתן על ידי ועדת-תעסוקה או על ידי בית-דין אזורי, דינו כאילו נתקבל לעבודה בהתאם להוראות חוק זה החלות עליו.

סמכות בית משפט

30. לא ייתבע אדם לדין בבית-משפט, בין לדין אזרחי ובין לדין פלילי, בקשר לכל חובה שחוק זה מטיל עליו, מלבד במקרים שהדבר הורשה במפורש בחוק זה או בתקנות שיותקנו על פיו.

פרק ששי: נכי-מלחמה וזכויות-קדימה לעבודה

תקנות בדבר נכי מלחמה

31. שר הבטחון רשאי, בהסכמת שר העבודה [8], להתקין תקנות, ובהן:

(א) להטיל חובה על נותני-עבודה, או על סוגים מסויימים של נותני-עבודה, להעסיק נכי-מלחמה במכסה או במספר שיקבע בתקנות;

(ב) לייחד לנכי-מלחמה סוגי-עבודות במפעלים או התעסקויות מסויימות;

(ג) לקבוע את סדרי קבלת נכי-מלחמה לעבודה ואת תנאי-העסקתם;

(ד) לקבוע את הנוהל ואת התנאים בדבר רישום נכי-מלחמה ואת דרכי קביעת התאמתם לעבודה;

(ה) לכונן רשויות מוסמכות לטיפול בעניני העסקת נכי-מלחמה ולקבוע את סמכויותיהן.

צווים בדבר נכי מלחמה

32. שר הבטחון רשאי, מפעם לפעם, בצו כללי או מיוחד, לחייב נותני-עבודה או סוגים מסויימים של נותני-עבודה, להעסיק נכי-מלחמה, במכסה או במספר שיקבע בצו.

תקנות בדבר זכות קדימה לעבודה

33. שר הבטחון רשאי, בהסכמת שר העבודה [9], ולאחר התייעצות עם מרכז לשכות-העבודה הכלליות, להתקין תקנות, ובהן:

(א) לקבוע כי לאחד מבני-המשפחה של חייל תהיה, בתקופת שירותו הצבאי של החייל, זכות-קדימה לקבלת עבודה במפעל שבו הועסק החייל סמוך לפני התגייסותו;

(ב) לקבוע כי לחיילים משוחררים תהיה זכות-קדימה לקבלת עבודה;

(ג) להורות הוראות להפעלת זכויות-הקדימה האמורות.

תחולת פרקים מסויימים

34. הוראות הפרקים השני, השלישי, הרביעי והחמישי לא יחולו על תקנות שיותקנו ועל צווים שיינתנו לפי פרק זה; אך משמעות המונח "בן-משפחה" בפרק זה היא כמשמעותו בסעיף 14.

---

[8] הביטוי "שר העבודה והביטוח העממי" הוחלף (התוספת לפק' פקידי הממשלה (שינוי תארים), 1940).

[9] הביטוי "שר העבודה והביטוח העממי" הוחלף (התוספת לפקודת פקידי הממשלה (שינוי תארים), 1940).

פרק שביעי: הוראות שונות

זכות קדימה

(תיקון התשס"ב)

35. (א) דין פיצויים והוצאות שתצווה ועדת תעסוקה, או שיצווה בית הדין, לשלמם לתובע לפי חוק זה כדין שכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, לענין דין קדימה לכל שאר החובות בפירוק או בפשיטת רגל לפי כל דין.

(ב) (בוטל).

(ג) נתמנה מקבל נכסים מטעם בעלי איגרות-חוב של חברה המבוטחת בשיעבוד רובץ, או שבעלי איגרות-חוב או באי-כוחם תפסו רכוש של חברה הנתון בשיעבוד, ייכלל בין החובות שלפי סעיף 134 לפקודת החברות, סילוקם קודם לכל תביעה לסילוק הקרן והריבית של איגרות-חוב, כל סכום שהחברה נצטוותה על פי חוק זה לשלמו כפיצויים בגלל מעשה או אי-מעשה שאירע לפני תאריך מינוי מקבל הנכסים או לפני תאריך תפיסת הרכוש כאמור, ואפילו ניתן צו השילום אחרי התאריך האמור.

הפרשות לקופות תגמולים וכו'

36. (א) חייל שסמוך לפני התגייסותו היה עובד במפעל, ובעל המפעל ועובדיו, או בעל המפעל בלבד, נהגו לשלם תשלומים לקופת תגמולים או לקופת פנסיה או לקופה או לקרן כיוצא באלה (הנקראת בסעיף זה "קופה"), יהיו בעל המפעל והחייל, או בעל המפעל בלבד, הכל לפי הענין, חייבים במשך התקופה שמיום התגייסותו של החייל ועד לקבלתו לעבודה במפעל על פי חוק זה, או - אם אין הוא מתקבל לעבודה על פי חוק זה - עד יום שחרורו - לשלם תשלומים לקופה בשיעורים שנהגו לשלם לפני התגייסותו של החייל; ואין האמור בסעיף זה פוגע בהוראות סעיף 12.

(ב) לא שילם החייל את התשלומים במשך התקופה הנזכרת בסעיף קטן (א), לא יגרע הדבר מחובתו של בעל המפעל לשלם את התשלומים שהוא חייב בהם; אך החייל יהיה חייב לשלם אחרי שחרורו את תשלומיו, או את יתרתם שלא שולמה, תוך תקופה גדולה פי שלושה מתקופת שירותו הצבאי, ובעל המפעל יהיה רשאי לשלם את תשלומיו המקבילים בעת ובעונה אחת עם תשלומי החייל.

(ג) כל סכום שבעל המפעל או החייל חייב לשלם לקופה, דינו לכל דבר כדין תשלום המגיע כחוק לקופה.

(ד) התגייס בעל מפעל לשירות צבאי, והמפעל הפסיק את פעולתו במשך תקופת שירותו הצבאי או חלק ממנה, לא יחול סעיף זה על בעל המפעל ועובדיו לגבי התקופה שבה הפסיק המפעל את פעולתו כאמור.

התחמקות מחובות המוטלות לפי החוק

37. (א) פיטר נותן עבודה עובד, שחובת הגיוס לשירות צבאי חלה עליו או צפויה לו בעתיד הקרוב, מתוך כוונה להתחמק מחובות שחוק זה מטיל עליו, ולאחר הפיטורים התגייס העובד, לא יהיה לפיטורים כל תוקף חוקי בכל הנוגע לזכויות ולחובות לפי חוק זה, וכל הזכויות הנתונות לעובד לפיו יעמדו בעינן כאילו לא פוטר וכאילו הוסיף להיות מועסק על-ידי אותו נותן עבודה עד סמוך לפני התגייסותו.

(ב) על נותן העבודה הראיה שהפיטורים לא באו מתוך כוונה להתחמק מחובות שחוק זה מטיל עליו.

תחולה למפרע

38. (א) חוק זה יחול על חייל משוחרר ששוחרר לפני יום היכנס חוק זה לתקפו כאילו שוחרר באותו יום; אך אם היה חייל משוחרר כזה עובד קבוע במפעל סמוך לפני התגייסותו, והוא מועסק במפעל ביום היכנס חוק זה לתקפו, רואים אותו לצורך חוק זה כאילו נתקבל לעבודה במפעל על פי סעיף 6 באותו יום.

(ב) חוק זה יחול לגבי מי שהיה לנכה מלחמה לפני יום היכנס חוק זה לתקפו כאילו הטיפול הרפואי בו תם באותו יום.

(ג) חוק זה יחול לגבי בני-משפחה של אדם שמת בשירות, כאמור בסעיף 14, לפני יום היכנס חוק זה לתקפו כאילו מת בשירות, כאמור, באותו יום.

גיוס מחדש

39. חייל משוחרר שחזר והתגייס תוך שלושה חדשים מיום שחרורו, רואים את תקופת שירותו הראשונה כאילו נמשכה ללא הפסק עד תום תקופת שירותו השניה.

(תיקון התשל"ז)

39א. (בוטל).

הקלות שונות

(תיקונים: התש"ל, התשל"ה, התשנ"ד, התשנ"ה)

40. (א) שר הממונה על ביצוע כל חוק שהוא, רשאי, לאחר התייעצות עם שר הבטחון ושר העבודה [10] -

(1) להתקין תקנות שתכליתן לפטור, בשלמות או באופן חלקי, חיילים משוחררים או נכי מלחמה, או סוג מסויים שבהם, מדרישות אותו החוק, או מחובות, מתנאים ומהגבלות המוטלים על פיו;

(2) להתקין תקנות אשר לפיהן תינתן לחיילים משוחררים או לנכי מלחמה, או לסוג מסויים שבהם, זכות קדימה לקבלת רשיונות לעסוק במקצוע, בתעשיה, במלאכה או במסחר.

(ב) לצורך סעיף זה רואים שר כממונה על ביצוע חוק, אם הוא נקבע בו במפורש כשר הממונה על ביצועו, או - כשהמדובר הוא בפקודה או בתקנות שעמדו בתקפן ביום ה' באייר התש"ח (14 במאי 1948) - אם נתונות בידו הסמכויות שהיו קודם בידי הנציב העליון או בידי הנציב העליון במועצתו על פי אותה הפקודה או אותן התקנות.

(ב1) (1) בסעיף קטן זה -

"חוק הביטוח הלאומי" - חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968;

"בן משפחה" - כל אחד מאלה:

(1) בן זוג, ילדים או הורים של חייל;

(2) אח או אחות של חייל שנתקיימו בהם שניים מאלה:

(א) ועדה רפואית קבעה לפי סעיף 5(ג) לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, כי הם בלתי כשירים לשירות;

(ב) הכנסתם מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה אינה עולה על סכום השווה לפעמיים השכר הממוצע כמשמעותו בחוק הביטוח הלאומי, אם יש לו שלושה ילדים ובתוספת סכום השווה למחצית השכר הממוצע כאמור - בעד כל ילד נוסף;

"חייל" - מי שמשרת או שירת בצבא הגנה לישראל, במשטרה או בשירות בתי הסוהר ומי ששירת לפני ו' באייר התש"ח (15 במאי 1948) בשירות צבאי שעליו הוכרז לפי סעיף 1(א)(2); סעיף 1(ג) לא יחול לגבי סעיף קטן זה;

"הענקה" - תשלום חדשי לחייל או לבן משפחה בעד ילדיהם;

"המוסד" - כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי;

"נקודת קיצבה" - כמשמעותה בסעיף 33א לפקודת מס הכנסה;

"ילד" - לרבות -

(1) ילד חורג או ילד מאומץ;

(2) נכד שכל פרנסתו על החייל או על בן המשפחה;

(3) מי שאינו ילדו, אם הוכח כי בתקופה של שנים עשר חודשים פרנסתו היתה על החייל או על בן המשפחה;

ולמעט נערה נשואה, ובלבד שהילד נמצא בישראל ולא מלאו לו שמונה עשרה שנים והמונחים "אם" ו"אב" יתפרשו בהתאם לכך.

(2) בשנים 1994, 1995 ו-1996 יהיו חייל או בן משפחה זכאים להענקה בעד ילדם השלישי ובעד כל ילד נוסף כל ומן שיש להם עוד שני ילדים בכירים מהם; החל משנת 1997 לא ישולמו הענקות לפי סעיף קטן זה.

(3) שיעורי ההענקה לילד יהיו לפי ערך נקודות קיצבה כמפורט להלן:

הילד	השנה	1994	1995	1996
השלישי		0.55	0.35	0.15

[10] הביטוי "שר העבודה והביטוח העממי" הוחלף (התוספת לפקודת פקידי הממשלה (שינוי תארים), 1940).

הרביעי	1.9	1.3	0.7
החמישי	1.5	1.0	0.5
כל ילד נוסף	1.7	1.15	0.6

(4) האמור בסעיפים 104(ב), 106, 112, 114, 128, 129, 142 ו-230 לחוק הביטוח הלאומי יחול לענין הענקה כאמור בסעיף קטן זה בשינויים המחוייבים.

(5) (א) ההענקה תשולם לאמו של הילד, אולם אם הילד נמצא עם האב בלבד תשולם ההענקה לאב; ביקש ההורה שמשתלמת לו ההענקה לשלמה להורה השני - תשולם ההענקה לפי המבוקש; באין הורים - תשולם ההענקה לאפוטרופוס.

(ב) על אף האמור בפסקת משנה (א) רשאי המוסד לשלם את ההענקה למינהלת המקום שבו מוחזק הילד וכל החזקתו על אותו המקום.

(6) (א) המבקש הענקה יצרף לבקשה את המסמכים הדרושים להוכחת הזכאות או יציג אותם בפני המוסד.

(ב) המוסד רשאי לדרוש מהמבקש מסמכים נוספים או ראיות אחרות הנראים לו מועילים לבירור הבקשה.

(7) (א) הענקות לפי סעיף קטן זה ישולמו מאוצר המדינה באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

(ב) אוצר המדינה יעביר למוסד מדי חודש בחודשו את כל הכספים הדרושים לו כדי לבצע את התשלומים לפי סעיף קטן זה, לרבות ההוצאות המינהליות של המוסד הנובעות מביצוע סעיף קטן זה.

(ג) תקנות שיותקנו על-ידי שר על פי סעיף זה כוחן עדיף מכוחו של כל חוק אחר.

(ד) בסעיף זה המונח "שר" כולל את ראש הממשלה.

נכים לפי חוקים אחרים

(תיקון התשי"ד)

40א. כל סמכות הנתונה לשר לפי הסעיפים 31, 32 או 40, לגבי נכי מלחמה, נתונה בזה לאותו שר גם לגבי כל נכה, כמשמעותו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התש"ט-1949, ולגבי כל נכה, שחל עליו חוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954.

זכות עובד בשירות חלקי

(תיקונים: התשל"ז, התשמ"ח)

41. (א) העדרו של עובד מעבודתו במפעל לרגל שירות חלקי לא ייראה כהפסקה ברציפות עבודתו במפעל, ואם פיטר בעל מפעל עובד בשל שירותו בשירות חלקי, בטלים הפיטורים.

(ב) לא יפטר בעל מפעל עובד בתקופת היותו בשירות חלקי אלא בהיתר מאת ועדת תעסוקה; ועדת תעסוקה שהיא כללית רשאית לתת היתר כללי לענין סעיף קטן זה.

(ג) במנין ימי ההודעה המוקדמת לפיטורים לא יבואו הימים שבהם נמצא העובד בשירות חלקי.

(ד) בהליך לפני ועדת התעסוקה לפי סעיף 21, על בעל המפעל הראיה שהפיטורים כאמור בסעיף קטן (א) היו בשל טעם שאיננו שירותו של העובד בשירות חלקי.

זכויות עובד המשרת במילואים

(תיקונים: התשנ"ח, התשס"ב, התשס"ד, התשס"ט)

41א. (א) היעדרותו של עובד מעבודתו, לרגל שירות מילואים, לא תיראה כהפסקה ברציפות עבודתו במפעל.

(א1) לא יפטר בעל מפעל עובד בשל שירותו במילואים, קריאתו לשירות מילואים או שירותו הצפוי בשירות מילואים, לרבות בשל תדירותו או משכו (בחוק זה - פיטורים בשל שירות מילואים), ואם פיטרו - בטלים הפיטורים.

(ב) לא יפטר בעל מפעל עובד בתקופת היותו בשירות מילואים אלא בהיתר מאת ועדת התעסוקה ולענין שירות מילואים העולה על יומיים רצופים, לא יפטרו בלא היתר כאמור גם בתקופה של שלושים ימים לאחר תום שירות המילואים; לא תיתן הועדה היתר לפי סעיף זה, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו שבשלהם יש להתיר את הפיטורים, ורק

אם הוכיח בעל המפעל כי הפיטורים המבוקשים אינם בשל שירות המילואים; הועדה תיתן את החלטתה, ככל הניתן, לאחר שתובא לפניה תגובת העובד.

(ג) במניין ימי ההודעה המוקדמת לפיטורים, לא יבואו התקופות המפורטות בסעיף קטן (ב).

(ד) בהליך לפני ועדת התעסוקה לפי סעיף 21, על בעל המפעל הראיה שהפיטורים כאמור בסעיף קטן (א) היו בשל טעם שאינו שירותו של העובד במילואים.

(ה) בחוק זה, "פיטורים" - לרבות אי חידוש חוזה עבודה לתקופה קצובה, שהוא אחד מאלה:

(1) חוזה עבודה לתקופה קצובה של שנים עשר חודשים או יותר;

(2) חוזה עבודה לתקופה קצובה הפחותה משנים עשר חודשים, שהאריך או שחידש העסקה קודמת של העובד שהיתה סמוך לפני תחילת תוקפו של החוזה.

עונשין - פיטורים בלא היתר

(תיקון התשס"ג)

41א.1 בעל מפעל העובר על הוראות סעיף 41א(ב), דינו - הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

חובותיו של מעסיק בפועל

(תיקון התשס"ב)

41ב. (א) לענין עובד של קבלן כוח אדם, יחולו הוראות אלה:

(1) מעסיק בפועל לא יגרום לפיטוריו של עובד בניגוד להוראית חוק זה;

(2) קבעה ועדת תעסוקה כי התובע פוטר בניגוד להוראות חוק זה -

(א) חזקה היא כי המעסיק בפועל הוא שגרם לפיטוריו כאמור;

(ב) צו להעסקה, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, יינתן נגד קבלן כוח האדם והמעסיק בפועל, אלא אם כן קבעה הועדה אחרת;

(ג) צו לפיצויים, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, יינתן נגד המעסיק בפועל, אלא אם כן מצאה הועדה כי התקיים אחד מאלה:

(1) קבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה והמעסיק בפועל לא גרם לפיטורים כאמור; התקיים האמור בפסקה זו, יינתן הצו לפיצויים נגד קבלן כוח האדם;

(2) קבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה וגם המעסיק בפועל גרם לפיטוריו כאמור; צו לפיצויים לענין פסקה זו יינתן, לפי הוראות סעיפים 21(ג)(2) ו-27(א)(1), לפי הענין, נגד המעסיק בפועל ונגד קבלן כוח האדם, בהתאם לחלוקת האחריות ביניהם כפי שתקבע ועדת התעסוקה.

(ב) הוראות סעיף זה באות להוסיף על החובות והאיסורים החלים על קבלן כוח אדם כבעל מפעל לפי חוק זה.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על פיטורים או גרימת פיטורים לפי הענין של עובד של קבלן כוח אדם, בתום התקופה הקבועה בסעיף 12א(א) או (ב) לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996, אלא אם כן קבעה ועדת התעסוקה אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ד) בסעיף זה ובסעיף 41ג -

"קבלן כוח אדם", "מעסיק בפועל" - כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996;

"פיטורים" - כהגדרתם בסעיף 41א(ה) וכן הפסקת עבודה, זמנית או קבועה;

"גרם לפיטוריו", לענין מעסיק בפועל - הביא לכך שקבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה.

מתן הודעה

[תיקונים: התשס"ב, התשס"ח (מס' 2)]

41ג. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 41א ו-41ב, קיבל עובד צו קריאה לשירות מילואים, יודיע על כך ככל האפשר בנסיבות העניין ובתוך זמן סביר מיום קבלת הצו, לבעל המפעל, לממונה עליו במפעל, או לאחראי על כוח אדם במפעל, ואם הוא עובד של קבלן כוח אדם - לממונה עליו או לאחראי על כוח אדם, אצל המעסיק בפועל או אצל קבלן כוח האדם.

(ב) לא היה העובד מועסק במפעל במועד שקיבל צו קריאה לשירות מילואים כאמור בסעיף זה, יודיע על קריאתו לשירות המילואים לפי הוראות סעיף זה בתוך זמן סביר לאחר תחילת עבודתו במפעל.

(ג) (בוטל).

ראיות

(תיקון התשכ"ט)

42. (א) תעודה חתומה בידי רשות צבאית מוסמכת המעידה שאדם שירת בשירות צבאי או בשירות חלקי והמפרטת את תאריכי השירות, תשמש בכל דיון על פי חוק זה ראיה חותכת על תכנה.

(ב) תעודה חתומה בידי שני קצינים רפואיים המאשרת שאדם פלוני מת בשירות או שהוא נכה מלחמה, תשמש ראיה לכך בכל דיון לפי חוק זה, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ג) (1) רשות צבאית מוסמכת הוא ראש המטה הכללי, וכל מי שנתמנה על ידיו לשמש רשות צבאית מוסמכת לצורך סעיף זה;

(2) קצין רפואי הוא קצין צבא-הגנה לישראל המורשה לעסוק ברפואה על פי פקודת המתעסקים ברפואה, 1947, ונתמנה על ידי ראש המטה הכללי להיות קצין רפואי לצורך סעיף זה.

(ד) מסמך שנראה מתוכו כי הוא תעודה כנזכר בסעיף-קטן (א) או בסעיף-קטן (ב), רואים אותו כתעודה כזאת, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ה) מסמך שנראה מתוכו כי הוא העתק מהחלטה או מצו של ועדת-תעסוקה, מאושר כהעתק נכון על ידי שר הבטחון או על ידי מי שהוסמך על ידיו לכך, ישמש בכל דיון ראיה על ההחלטה או על הצו, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ו) אם בתביעה אזרחית או פלילית הנובעת מאי-קיום צו של ועדת תעסוקה או של בית-דין אזורי בערעור לפי חוק זה יוכח שניתן צו כאמור נגד אדם ששמו כשם הנתבע או הנאשם, יראו את הצו כאילו ניתן נגד הנתבע או הנאשם, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

שמירת זכויות

(תיקונים: התשי"א, התשל"ז, התשס"ב)

43. (א) חוק זה -

(1) לא יפגע בכל חוק, נוהג או חוזה, קיבוצי או אחר, הנוגע לתנאי הפיטורים וההתפטרות של עובדים ולזכויותיהם בקשר לכך;

(2) בא להוסיף על זכויות הקשורות בעבודה, ולא יפורש כפוגע בכל חוק, נוהג או חוזה עבודה קיבוצי או אחר, או כגורע מהם;

(3) לא יפגע בזכותו של העובד לתבוע פיצוי לפי סעיף 21(ג)(2) או (3) בשל נזק שנגרם לו עקב הפרת זכות מזכויותיו לפי חוק זה, שנגרם, שהתגבש או שנודע לו עליו לאחר החלטת ועדת התעסוקה או בית הדין, לפי המאוחר.

(ב) המנויים להלן ייחשבו כעובדים שפוטרו, לצורך קביעת זכויותיהם בקשר לפיטורים:

(1) חייל משוחרר אשר לו זכות להתקבל לעבודה על פי סעיף 6 ושהגיש בקשה על פי סעיף 7, אך לא נתקבל לעבודה;

(1א) חייל המשרת שירות צבאי על פי התחייבות לשירות קבע (ולשירות צבאי כזה ייקרא להלן "שירות קבע") -

(I) אם לשירות הקבע לא קדמה ללא הפסק תקופת שירות צבאי שלא על פי התחייבות לשירות קבע (ולשירות כזה ייקרא להלן "שירות חובה"), ולפני תחילת שירות הקבע היה עובד קבוע במפעל - מיום תחילת שירות הקבע;

(II) אם לשירות הקבע קדמה ללא הפסק תקופת שירות חובה, וסמוך לפני התגייסותו לשירות החובה היה עובד במפעל - מהיום שבו התחיל לשרת שירות קבע על פי התחייבות שבה התחייב לשירות קבע לתקופה שביחד עם כל תקופת שירות הקבע שקדמה לה ללא הפסק היא עולה על שתי שנים;

(1ב) חייל משוחרר משירות סדיר אשר לו זכות קדימה להישלח לעבודה לפי סעיף 19, אך לא נשלח לעבודה לפיו או נשלח לעבודה ולא נתקבל;

(2) נכה מלחמה שבזמן הקובע היה עובד במפעל ולא חזר לעבוד במפעל;

(3) אדם שמת בשירות, כאמור בסעיף 14 ושבזמן הקובע היה עובד קבוע במפעל.

ביצוע ותקנות

44. (א) שר הבטחון ממונה על ביצוע חוק זה.

(ב) שר הבטחון רשאי, בהסכמת שר העבודה [11], להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו של חוק זה; ואין האמור בזה פוגע בהוראות סעיפים 31 ו-33.

מפקח על תעסוקת חיילים משוחררים

45. (א) שר הבטחון רשאי למנות אדם להיות מפקח על תעסוקת חיילים משוחררים.

(ב) שר הבטחון רשאי, להעביר למפקח על תעסוקת חיילים משוחררים את הסמכויות הנתונות לו על פי חוק זה, כולן או מקצתן, חוץ מן הסמכויות הנתונות לו על פי סעיפים 22, 31, 33 ו-44.

(ג) כל מינוי וכל העברת סמכויות על פי סעיף זה יפורסמו ברשומות ותקפם מיום פרסומם, מלבד אם בגוף המינוי או העברת הסמכויות נקבע לכך תאריך מאוחר יותר.

מפקח לענין אכיפה פלילית

(תיקון התשס"ג)

45א. למפקח שמונה לפי סעיף 18 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, יהיו נתונות הסמכויות לפי הסעיף האמור, גם לענין פיטורי עובד בלא היתר מאת ועדת התעסוקה כאמור בסעיף 41א(ב).

תחילת תוקף

46. תקפו של חוק זה הוא מיום ט"ז באייר התש"ט (15 במאי 1949).

(סוף החוק)

[11]. הביטוי "שר העבודה והביטוח העממי" הוחלף (התוספת לפק' פקידי הממשלה (שינוי תארים), 1940).